

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Bartos Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek, a Tóth és Tóth Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. július 12. napján kelt 24.G.41.391/2010/19. számú ítélete ellen a felperes részéről 20. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felek 2004. január 6. napján szállítási keretszerződést kötöttek, azonban nem ellenjegyezték azt. Az 1. számú melléklet szerint, melyet mindkét fél aláírt, a felek - többek között - 30 napos fizetési határidőben és a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatban állapodtak meg. A keretszerződés alapján a felek között nagy forgalmú, kölcsönös áruszállításra került sor. A számlák kifizetése általában kompenzációval, pénzmozgás nélkül történt. Olyan eset is előfordult, hogy harmadik személy bevonásával körkompenzációs megállapodást kötöttek, és az egymás felé kölcsönösen fennálló tartozásokat elszámolták.

2007. június 8. napján írt e-mail levélben a felperes a fennálló tartozások tekintetében fizetési haladékot adott az alperesnek, és egyben rögzítette, hogy az alperesnek a felperes felé lejárt tartozása nincs.

Ezt követően a felperes 2008. március 17. és 2008. április 21. napja között a tőketartozás megfizetésére irányuló fizetési felszólításokat küldött az alperesnek, majd a 2008. július 3-án kelt levelében a 71.636.395 forint tőketartozás és a Ptk. 301/A. §-a szerinti kamatai megfizetésére hívta fel. Az alperes válaszlevelében a felperesi követelést mind jogalapjában, mind összegszerűségében vitatta. A felek között 2008. augusztus 11. napján egyeztetésre került sor, az alperes a tőketartozását 2009. február 2-ig - részben kompenzálással, részben átutalással - rendezte.

A felperes 2009. március 11. napján felhívta az alperest 2007. június 1. napjától 2009. február 2. napjáig terjedő időszakra fennálló kamattartozás címén 15.024.195 forint megfizetésére. Az alperes kérése alapján négy számla vonatkozásában a kamatfizetéstől eltekintett, így követelését 12.673.868 forintra szállította le.

A felperes keresetében 12.673.868 forint tőke és járuléakai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy a szállítási keretszerződés alapján folyamatosan szállított, azonban az alperes 2006 decemberétől jelentős késedelemmel teljesített és 2008 novemberében már kb. 61 millió forint tőke és késedelmi kamattartozása állt fenn. Az alperes a tőketartozását 2009. február 2-ig több részletben rendezte. A felperes az alperes teljesítését először a kamat, majd a tőketartozásokra számolta el a Ptk. 293. §-a alapján. A felperes keresetének jogcímeiként a Ptk. 379. § (1) bekezdését jelölte meg. A késedelmi kamat részletes számításának alapját az F/11szám alatt csatolt Kamattételek katalógusa megjelölésű iratban ismertette. Az elsőfokú bíróság felhívására az előterjesztett kimutatások alapjául szolgáló számlák kiegyenlítésének módjára nézve utóbb akként pontosította kereseti előadását, hogy az alperes tartozása abból származik, hogy az utolsó kompenzációknál az utolsó négy számla tekintetében a felperes nem fogadta el a kompenzációt úgy, ahogy az alperes akarta, a kompenzációt nem a tőketartozásra, hanem a késedelmi kamatra számolta el.

A felperes az alperes védekezésére tekintettel, mely szerint 1.374.326 forint összegben áruk nem léteztek, keresetét 11.399.540 forint tőke és járuléakai megfizetésére szállította le.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összegszerűségét is vitatva. Előadta, hogy a felek között egyezség jött létre, megállapodtak, hogy a felperes késedelmi kamatigényét nem érvényesíti, az alperes pedig a hibás teljesítéssel kapcsolatos igényéről mondott le. Hivatkozott arra, hogy a számlákat kölcsönösen kompenzálták, az alperes tárolási és egyéb szolgáltatást is nyújtott a felperesnek. A kompenzálás keretében történt elszámolást a felperes az arról kapott tájékoztatását követően nem vitatta, azzal összefüggésben esetleges késedelmi kamatkövetelésre nézve jogfenntartó nyilatkozatot nem tett, így a Ptk. 316. §-a szerint utóbb már kamatigényt nem érvényesíthet, erre vonatkozó igényét a teljesítéskor kellett volna jeleznie.

Kifejtette, hogy a felek a keretszerződésben a késedelmi kamatra vonatkozóan nem állapodtak meg, ily módon a jegybanki alapkamat kétszerese nem számítható fel késedelmi kamatként. A felek megállapodása szerinti 30 napos fizetési határidőt a gyakorlatban 60 napos fizetési határidőre alakították, ez kitűnik a számlákból is.

Hivatkozott arra is, hogy a felperes által megjelölt 1.374.326 forint összegben áruk nem léteztek, ezek kiszámlázására nem volt lehetőség.

Az elsőfokú bíróság a 2011. július 12. napján kelt 24.G. 41.391/2010/19 számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az ítélet indokolása szerint a felperes csak a tőketartozásról küldött egyenlegközlőket az alperesnek, a kamatigényről a 2009. március 11. napi levelet megelőzően nem tájékoztatta az alperest, a felek csak a tőketartozásról egyeztettek. A felperes nyilatkozataiból megállapíthatóan a tőketartozás teljesítését eredménynek tekintette, azzal megelégedett, a teljesítéskor nem tett jogfenntartó nyilatkozatot, csak utóbb kívánt kamatigénnyel élni. A tanúvallomások alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes időközben elhunyt ügyvezetője és a felperes ügyvezetője között szóbeli megállapodás jött létre, melyben a felperes eltekintett a kamatigénnytől, egyebekben a felperes a kamatkövetelés vonatkozásában nem tett jogfenntartó nyilatkozatot. Mindezekre tekintettel ezen igény érvényesítésére nem jogosult.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azösszepszerűség vonatkozásában a számlák jelentős mennyiségére tekintettel a bizonyítás szakértői kompetenciába tartozik, azonban a felperes a bizonyítási teherről történő kioktatást követően szakértő kirendelését nem kérte. Így a felperes a kereseteösszepszerűségét szakértői bizonyítással nem támasztotta alá, a követelése teljes egészében bizonyítatlan maradt, ezért is a kereset elutasításának volt helye.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. A perben tett korábbi nyilatkozatait fenntartva hangsúlyozta, hogy a felek a szállítási keretszerződés 1. számú mellékletében a késedelmi kamat mértékét a jegybanki alapkamat kétszeresében határozták meg, ezt követően közöttük a késedelmi kamatra vonatkozóan eltérő megállapodás nem jött létre.

Állította, hogy a Ptk. 316. §-ában írt jogfenntartás kifejezetten szerződésszegésre vonatkozik, nem alkalmazható fizetési késedelemre, egyebekben pedig a részteljesítés elfogadásából nem lehet arra következtetni, hogy a jogosult a késedelmi kamatigényéről lemond.

Hivatkozott arra is, hogy a kereset alapját képező kamatszámítás egy engedélyezett számítógépes programmal készült, amelynek elbírálásához nincs szükség különleges szakértelemre. Kifejtette, hogy eredetileg kérte igazságügyi szakértő kirendelését, azonban a kérelmét visszavonta, mert nem látta értelmét szakértői bizonyításnakösszepszerűség tekintetében.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

A Ptk. 298. § b) pontja értelmében a kötelezett késedelembe esik, ha kötelezettségét a jogosult felszólítására nem teljesíti. A 301.§ (1) bekezdés rendelkezése szerint pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, vagy a felek másként nem állapodnak meg - a kötelezett a

késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. Pénzkövetelésnél tehát a kamatfizetési kötelezettség a késedelem objektív következménye. A jogosult csak akkor nem élhet e jogával, ha kifejezetten lemondott a késedelmi kamatkövetelésről.

A Ptk. 207. § (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy ha valaki jogáról lemond, vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni. A bírói gyakorlat azt is megkívánja, hogy a joglemondás kifejezett legyen, és ezt szigorúan, szorosan kell értelmezni. Csupán a főkövetelés érvényesítése nem egyértelmű a járulékkövetelésről való lemondással.

A Ptk. 316. § (1) bekezdése kimondja, ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta. E rendelkezés ugyanakkor a bírói gyakorlat szerint pénztartozás esetén nem irányadó, a pénzkövetelés jogosultja szabadon dönthet arról, hogy a teljes tartozás kielégítésére nem elegendő kötelezeti teljesítést elsősorban költségre, majd kamatra, végül főtartozásra számolja el a Ptk. 293. § alapján, vagy pedig a teljes összeget a főtartozásra számolja el, és az önálló követeléssé vált (tőkésített) késedelmi kamatra igényt tart (BDT2010.2354).

A felek előadása, a becsatolt okiratok, a tanúk vallomása alapján tényként volt megállapítható, hogy a felek között 2004-től szerződéses kapcsolat állt fenn, melynek keretében a felek késedelmes teljesítés esetére a jegybanki alapkamat kétszeres mértékének megfelelő késedelmi kamatban állapodtak meg.

Tényként volt megállapítható az is, hogy az alperes a perbeli időszakban a részére leszállított áruk ellenértékének kifizetésével késedelembe esett, a tartozását végül is részben kompenzációval, részben átutalással 2009. február 2-áig kiegyenlítette.

Ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok alapján a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azt nem lehetett tényként megállapítani, hogy a felek között olyan megállapodás jött volna létre, amelyben a felperes lemondott késedelmi kamatigénye érvényesítéséről.

A felek előadásai, az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások alapján nem kétséges, hogy a felperes 2008. július 3. napjáig nem érvényesített késedelmi kamatigényt, kamatkövetelését sem belső pénzügyi jelentéseiben, sem az alperesnek küldött egyenlegközlő levelekben nem tüntette fel, illetve arra a háromoldalú kompenzációs megállapodásokban sem utalt. Azonban a késedelmi kamatigény közlésének, érvényesítésének elmaradása, a felperes által állított, az alperes szerint vitatott megállapodás létrejöttét igazoló egyéb bizonyíték hiányában nem szolgálhat alapul annak ítéleti bizonyossággal történő megállapítására, hogy a felperes az alperessel szemben létrejött késedelmi kamatköveteléséről lemondott volna. Ezért e körben téves álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság.

A Ptk. 316. § (1) bekezdése a már kifejtettek szerint pénztartozás részteljesítése esetén nem irányadó, ebből következően a felperesi jogfenntartó nyilatkozat hiánya nem zárta el a felperest attól, hogy az alperessel 2004. óta fennálló szállítási

szerződéses jogviszonyukból eredően a 2007. június 1-je és 2009. február 2-a közötti időpontokra kiszámlázott vételár késedelmes kiegyenlítéséből eredő késedelmi kamatigényt érvényesíthessen. A Fővárosi Ítéltábla ezért ebben a tekintetben sem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját.

A felperes késedelmi kamatigényből eredő kereseti követelését az alperes összecszerűségében is vitatta, e körben fizetési átütemezésekre, a felek közötti kompenzációra, illetve harmadik személy bevonásával történt körkompenzációra hivatkozva. Erre tekintettel pedig a felperesi követelés összecszerűségének tisztázása nem csupán a felperesi kamatszámítási mód helyességének ellenőrzését, hanem jelentős mennyiségű, nagy terjedelmű számviteli bizonylat áttekintését, feldolgozását, ellenőrzését is szükségessé tette volna, ami olyan különleges szakértelmet feltételez, amivel a bíróság nem rendelkezik, ezért a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján szakértői bizonyítás körébe tartozik.

Az elsőfokú eljárásban a felperes a szakértői díj megelőlegezésére történő felhívását követően - annak ellenére, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatása a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének következményeiről megtörtént - a szakértő kirendelésére tett korábbi bizonyítási indítványát visszavonta, így módon az összecszerűség vonatkozásában nem tett eleget a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján rá háruló bizonyítási kötelezettségének, amelynek következményét a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján viselni tartozik. Erre tekintettel helytálló az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítélete.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fenti eltérő indokolással - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes 32/2003 (VIII. 22) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alkalmazásával az elvégzett ügyvédi tevékenységre figyelemmel, mérsékelt összegben megállapított, az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2012. március 20.

. Felker László s. k.,

mb. tanácselnök

Dr. Csányi Terézia Katalin s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró

A kiadmány hiteléül